

PALÓCFÖLDÖN

Színházba készülök. Nem mindennapos lehetőség ez Kazáron. A plakát már egy héttel előbb megjelent a villanyoszlopokon, hirdető táblán, lett volna időm hozzászokni a gondolathoz. Ma estig ezt hittem, így is van. De most az indulás előtt mégis szorongás fog el. Nem tudom miért, nem is gondolkozom rajta, de itt van benem. Késlelteti mozdulataimat, előkerít még valami tennivalót: marasztal. Körül nézek hát magamon, rendben vagyok-e? Igen, a jegy itt van a zsebemben. Kiveszem, megnézem. Ez az: 3. sor, 2. szék. A cigarettát is eltettem, a cipóm fénylik. A kabátom ujjával végghúzok még a kalapomon: hát akkor mehetünk.

Az út elég hosszú és amikor órára pillantok, megállapítom, jól ki kell lépniem ha nem akarom megzavarni az előadást. Kicsit bánt, hogy elszámítottam az időt s ez eltereli a figyelmemet.

A » kaszinó« és mozihelyiség — ahol most a színelőadás lesz — a bányatelep első épülete. Nagyságra is fekvésre is. Meredeken emelkedő dombról néz le. Mögötte a Szőlőhegy vonulata ritkás lokrokkal, fákkal és villogó fehér mészkő-foltokkal. Amikor az épület felé tartok, egyszerre fogadja be a szemem a soklépcsős feljárót, az imponáló tömegű épületet — balján oszlopos megoldással — és hátterét, a fölébe magasodó hegyet.

— Mint egy kisebb görög város fellegvára — gondolom. Nem egyszer resteltem már magam a merész hasonlatért. De miért úzzem el a gondolatot? Hisz az én falumban van.

Ilyenkor valamennyi ablak ki van világítva, még ünnepibbnek találjuk a helyet. A közeledő úgy érzi őt köszönti a sok-sok fény. Én is biztos vagyok benne: rám várnak. Megelégedéssel tölt el, és még inkább meggyorsítom lépteim.

Egyszerre — ahogy ez már lenni szokott — éppen akkor, amikor szinte semmi másból nem áll körülöttem a világ mint jóleső várakozásból: kéretlenül és meghökkenítő váratlansággal előlép az iménti szorongás. Világosan, kendőzetlenül áll előttem. Tudom már, mi tartott vissza. Az emlékezés elfújja örömom.

Nem tudom pontosan: Két vagy három éve járt Kazáron először a Falu Színház. Lehet régebben. Akkor is itt tartották az előadást. A közönséget még nem eresztették be az épület körül alig lehetett megmozdulni. Mindenki, aki szenzációra volt éhes, aki ült már szegény eldugott falura kényszeredett régi cirkuszok gyulatlán lócajn és nevetett esetlen bohócainak mókáin, az megjelent. Suhancok versengve ugratták egymást. Hangos nevetésük beevágódott a Szőlőhegy oldalába mesz-

szíre elfutott a csendes utcákba is. A színház autóbúsa körül gyerekek ugráltak, fogdosták a lámpáját, míg a kocsi vezető el nem kergette őket. A közlekedéstől el esett, hegyek falai közé zárt falnak először volt alkalma üdvözölni a színházat és ezt elég zajosan tette. Őszinte volt a megnyilatkozás, de a művészek megriadtak tőle és behúzódtak az öltözőkbe. A tömeg magára maradt, nyugtalankodni kezdett, mintha elvesztett volna valamit. Egyre többen szorongtak az előcsarnokban, és várták az ajtó kinyitását. S mikor megnyílt, bezúdult. Olyan erős volt a szorítás, hogy a másik ajtószárnyat sokáig nem lehetett elmozdítani. A fejtelenségben senki sem találta meg a helyét. A jegyszedők idegeskedtek, a közönség sértetlen hangoskodott. Nem kerestem, miért van ez így, csak bántottan leültem valahová, ahol éppen hely volt. Megbántam, hogy eljöttem. Így kell viselkedni a színházban? Néhány gondolat kerülgetett ugyan bátorítalanul hiszen sokan most vannak először színházban. Még sohasem találkozhattak a művészettel. Nem ismerik. Hogyan tisztelhetnék hogyan várhatnak megilletődéssel? Mondom, ilyenféle gondolatok kerülgettek, de nem fogalmaztam meg, mert az előadás megkezdődött, s nem egyszer hangoskodás és nem helyénvaló nevetés bosszantott. Nem volt kedvem mentséget találni. Csak magamat büntettem ezzel mert ha elismerem az okokat megátom a fejlődés lehetőségét is.

Így értem a lépcsőhöz. Nem tulajdonítottam jelentőséget gondolataimnak. Inkább mentségnek szántam és a magam igazolására hogy azóta sem voltam Kazáron színházban.

Fent a dombon elvákít az ablakból kiömlő fény. A Falu Színház hatalmas autóbúszánál tudok csak hunyorgás nélkül szétnézni.

Nem késtem el. A közönség egy része nyugodtan sétál az épület bejárati oldalán, néhány park lámpái alatt álldogálnak. Megállok én is, hogy előkeressem a jegyem. Inkább csak időt akarok nyerni, hogy szétnézhessek, mert meglep a közönséggel való találkozás. A rosszat a kellemetlenül könnyen elhisszük, de az előnyös változásokat kételkedve fogadjuk. Mellettem két lány beszélget egy fiatalember társaságában. Az egyik lányon szürke kosztüm, a másikon elegáns szövet ruha. A fiatalember frissen borotválva, ünnepelő ruhában. Kazári viseletbe öltözött asszonyok jönnek. Csillag a fejdíszük, subog a szoknyájuk. Egymásután lépnek a kiszűrődő fénybe az érkezők, tűnnek el az árnyékban... és senki ellen nem lehet kifogás: ünnepelő arcok, ünnepi ruhák. Az

előcsarnokban férfiak cigarettáznak, az egyik színészt veszik körül. Valamilyik élményét mondja el a művész.

A teremből enyhe zsongás szűrődik ki.

Az ajtónál vár a jegyszedő, levezet a székemig. Már majdnem mindenki elfoglalta a helyét. Ahogy lépkedek a széksorok között, egy-egy tekintettel találkozom. A szemekben az élményvárás csillogása üdvözöl, amely most meleg közösségbe öltöztet az egész nézőteret. Többnek jobbnak, vagy tisztábbnak érzem magam itt,

mint az előbb odakint? Nem tudom, csak azt, hogy jó itt.

Sok mindent elmulasztottam három év alatt, nem kísérhettem figyelemmel, hogy fejlődött színház látogatóvá a falu közönsége. Nem vagyok elég erős ahhoz, hogy szemrehányást tegyek magamnak, mert magával ragad a közösség ünnepi hangulata, mert olyan jó megnyitni a lelket a nagy várakozásra — és nem gondolni semmi másra.

Kezdődhet az előadás! . . .

DEBŐ-DEBŐ-DE